

— EEDER —
EDEBÎ ELEŞTİRİ DERGİSİ
ISSN: 2602-4616

Cilt IV, Sayı II, Ekim 2020

Makale Adı /Article Name

Mustafa Kutlu'nun *Sıradışı Bir Ödül*
Töreni Hikâyesi Üzerine

About Mustafa Kutlu's *Sıradışı Bir*
Ödül Töreni Story

Yazar

Hanife ÖZER

Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
hanifeoz@gmail.com ORCID: 0000-0002-7547-3174

Yayın Bilgisi

Yayın Türü: Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 09.06.2020

Kabul Tarihi: 16.09.2020

Yayın Tarihi: 25.10.2020

DOI: 10.31465/eeder.749788

Sayfa Aralığı: 137-150

Kaynak Gösterme

ÖZER, Hanife (2020). "Mustafa Kutlu'nun *Sıradışı Bir Ödül Töreni* Hikâyesi Üzerine",
Edebî Eleştiri Dergisi, C IV, S II, s. 137-150.

ÖZ

1970 yılından beri otuzu aşkın hikâye kitabına imza atan Mustafa Kutlu, çağdaş Türk hikâyesinin üretken kalemlerinden biridir. 2013 yılında yayımlanan *Sıradışı Bir Ödül Töreni* adlı uzun hikâyede, Ege kıyılarında yer alan bir kasabada yaşananlar anlatılırken yerel bir şenliğin ulusal boyuta taşınması ve bu süreçte meydana gelen olaylara odaklanılır. Yazarın kasaba hikâyeleri arasında yer alan metnin temel problemi ise başkışı Nezaket üzerinden bireyin anlam arayışıdır. Modern dönemin, özellikle iletişim çağının, kitleleri geleneksel yaşantıdan uzaklaştırıp dönemsel eğilimlere yöneltmesi hikâyede çalışma, imaj kavramları ve karnaval imgesi ile betimlenmiştir.

Bu çalışmada Mustafa Kutlu'nun *Sıradışı Bir Ödül Töreni* adlı hikâyesi klasik inceleme yöntemiyle ele alınmıştır. Metnin giriş bölümünde kısaca Mustafa Kutlu hakkında bilgiler verilmiş, inceleme bölümünde klasik anlatı yöntemi unsurları ele alınmış, sonuç bölümünde de metne dair değerlendirmelere yer verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Mustafa Kutlu, hikâye, *Sıradışı Bir Ödül Töreni*, karnaval, anlam.

ABSTRACT

Mustafa Kutlu, who has written more than thirty story books since 1970, is one of the productive authors of the contemporary Turkish story. In the long story called “An Extraordinary Award Ceremony” published in 2013, whilst what is happening in a town on the Aegean shores is being told, a local festivity’s transformation into a national one and the events that took place in the process have been the focus. The main topic of this text, which is among the author's town stories, is the search for meaning by the individual through courtesy of the main character, Nezaket. The fact that the modern era, especially the communication age, draws the masses away from traditional life and pulls the towards popular trends is described in the story with the concepts of work, image, and carnival. In this study, the story of Mustafa Kutlu's “*An Extraordinary Award Ceremony*” was analysed with the classical examination method. In the introduction part of the text, brief information about Mustafa Kutlu has been given, the elements of classical narrative method have been dealt with in the analysis part, and the evaluations about the text have been included in the conclusion part.

Key words: Mustafa Kutlu, story, An Extraordinary Award Ceremony, carnival, meaning.

Giriş

Günümüz Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan ve özellikle hikâye türüne yoğunlaşan Mustafa Kutlu, kaleme aldığı (2019 tarihi itibarıyla 29 kitapta topladığı) hikâyelerinde gerek teknik gerek içerik gerekse dil ve anlatım bakımından özgün bir kimlik edinmiş yazarlarımızdandır. Hikâyeden beklentisini veya hikâyeye yüklediği işlevi kendisiyle yapılan bir konuşmada; “kültür, gelenek ve görenek, tarihî bilinç bakımından kendimiz olmak meselesidir (Aktaran Arslan, 2014: 124)” şeklinde açıklayan Kutlu, eserlerinde de “kendimiz olmak meselesine” ağırlık vermiş; “gelenekle bağ kurup hem içerik hem de biçim bakımından geçmişle bugün arasında yaşanan kırılmanın önüne geçmek istemiştir” (Tosun, 2013: 313). Bu bağlamda Anadolu, Anadolu insanı, halk kültürü, köyden kente göç ve çevre gibi konuları ele almanın yanında, özellikle gelenekten uzaklaşmanın ve modernitenin doğurduğu sorunlar üzerinde durmuştur. Yazar, çoğu hikâyesinde “bir yandan geleneğin yaşantı düzeyinde değiştiğini gösterirken aynı satırlarda modernizmin eleştirisini de yapmış, fakat bu eleştiriyi doğrudan söylememiş, ima etmiş, hissettirmiştir. Böylece değişen ile değişmesi gereken, özlenen, ideal olan ile iç içe geçmiştir (Yeşil, 2017: 197).

Sıradışı Bir Ödül Töreni'ne Üzerine:

a) Olay Örgüsü:

Bir anlatı metninde olayların neden sonuç ilişkisi içinde ilerlemesini ifade eden olay örgüsü (Forster, 1985: 128), Mustafa Kutlu'nun kasaba ortamında geçen uzun hikâyelerinden biri olan *Sıradışı Bir Ödül Töreni'*nde şöyle gelişir:

Tufan öğretmenin kasabaya gelmesiyle kasabada sosyal ve kültürel birtakım faaliyetlere girişmesi; bu faaliyetlerden biri olan Kafadanbacaklılar derneğini kurması; derneğin kasabada geleneksel nitelikteki ilk şenliği gerçekleştirmesi; ünlü bir modacı hanımın bu şenlik sırasında kasabaya uğraması ve kasabada dokunan el yapımı kumaşlara hayran kalması; kasabanın acar kızı Nezaket'in modacı hanımla tanışması ve ondan etkilenmesi; zamanın kültür bakanının kasabayı ziyareti sırasında Nezaket'in bakan ile konuşup söz konusu kumaşların üretilip pazarlanması için bakandan yardım sözü alması; Tufan'ın kasabadan ayrılmasıyla derneğin pasif kalması; Nezaket'in modacı olmak amacıyla yükseköğrenim için Ankara'ya gitmesi; Nezaket'in öğrenimini tamamlayarak geleceğe yönelik planları doğrultusunda Ankara'dan kasabasına dönmesi ve giyim öğretmenliğine başlaması; bir süre sonra kasabada Rumlardan kalan taş binayı atölye yapmaya girişmesi; yıllarca pasif kalmış derneğin canlandırılması amacıyla Nezaket'ten yardım istenmesi; Nezaket'in öneri ve girişimleriyle dernek bünyesinde ikinci şenliğin planlanıp faaliyete geçilmesi; ulusal nitelikteki şenliğin kontrolden çıkarak beklenmedik bir boyut kazanması; olanlar karşısında daima geleceğe bakan Nezaket'in bakışlarını geleceğe çevirmesi.

b) Yazar-Anlatıcı ve Anlatımı:

Mustafa Kutlu'nun birçok hikâyesinde anlatıcının, kimi zaman okuyucuyla kimi zaman da hikâye kişisiyle/kişileriyle yakınlık kurduğu, onlarla diyaloglara giriştiği, bu münasebetlerde de anlatıcının bizzat Mustafa Kutlu olduğu sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Başka bir deyişle Mustafa Kutlu, anlatıcı-yazar konumuyla hikâyelerinde kendisini göstermekten çekinmeyen bir yazardır.

*Sıradışı Bir Ödül Töreni'*nde de olaylar, durumlar ve olgular yazar-anlatıcının bakış açısı ve anlatımıyla aktarılır. Hikâye ile okuyucu arasında, daha çok okuyucuya yakın olan, hatta ara ara okuyucuyla sohbete girişen anlatıcının hikâye içindeki konumu, kimi zaman postmodern anlatılardaki üstkurmaca anlatım biçimini, çoğu zaman ise geleneksel hikâyelerde kendini hissettiren, hikâye unsurlarına dair bilgi ve kanaatlerini okuyucu ile paylaşan anlatıcıyı hatırlatır. Bununla birlikte *Sıradışı Bir Ödül Töreni'*nde yazar-anlatıcının hem bulunduğu konumun hem de kullandığı üslûbun mesafesizliğine rağmen kurgunun düzeninde asıl tasarrufun kendisinde olduğu uyarısını gerek söylemleriyle gerekse tutumuyla sık sık okuyucuya bildirdiği görülür.

*Sıradışı Bir Ödül Töreni'*nde yazar-anlatıcının bakış açısının etkin olduğu bir başka husus da; hikâyedeki herhangi bir unsur (kişi, olay, mekân, durum vb.) ilgili açıklayıcı bilgiler verme gereğini diğer hikâyelerine nispetle daha sık duymasındır. Üslûbun kısmen değiştiği söz konusu bölümlerde, kimi zaman metnin hacmi ölçüsünde detaylı denebilecek bilgilere yer verilirken kimi zaman da aforizma / slogan özelliği taşıyan ifadelerin tercih edildiği görülür. Hikâyenin mekânını teşkil

eden kasabada, yapılması planlanan şenliğin muhtemel etkilerini göstermek için Bodrum'la ilgili verdiği bilgiler, anlatıcının bu tutumuna örnek teşkil eder niteliktedir:¹

Cevat Şakir Kabaağaçlı diye bir paşa oğlu vardır. Geçmişte Bodrum'a sürgün gelmiş, orayı benimseyip yerleşmiş. Yazar, rehber, balıkçı, maceracı bir adam. Halikarnas Balıkçısı diye de tanınır. Sayesinde hem kendi hem Bodrum meşhur oldu diye söylenir. Balıkçının İstanbul ekâbirinden, sanat çevrelerinden çok tanıdığı vardır. Senede bir onları bir tekneye misafir eder, kıyılarda, koylarda, kasabalarda durarak, yiyip-içip tarihi yerleri gezerek unutulmaz bir yolculuk yaparlar. Adına 'Mavi Yolculuk' diyorlar. Bu yolculuğa çıkmak zamanla meşhur oldu. Balıkçı, dünyasını değiştirdikten sonra da devam etti (s. 24–25).

Tarih yer altı suyu gibidir. Derine inersen suyu bulursun (s. 15).

c) Kişiler:

Kurmaca metinlerde kişi, “bir insanın/varlığın görünümünün, eylemlerinin, duygu ve düşüncelerinin, yaşamla ilgili davranışlarının betimlenmesiyle (Thrall ve Hibbard'dan aktaran Chatman, 2009: 99–100) yaratılır. Bununla birlikte sahip oldukları, olmadıkları imkânlar sebebiyle hikâye ve roman türlerinde yaratılan kişiler detay bakımından birbirlerine denk değildir. Her unsurun tasarruflu kullanılması zorunlu olan hikâye türünde kişiler, gerek sayı bakımından gerekse iç ve dış tasvir, tahlil bakımından genellikle en belirgin özellikleriyle okur karşına çıkarılır.

Sıradışı Bir Ödül Töreni kalabalık bir kişi kadrosuna sahip olmasına rağmen metnin odağında olay örgüsünü ilerleten Nezaket vardır. Kasabanın Belediye Başkanı Zeynel Abidin Bey, Meslek Lisesi Müdiresi Saadet Hanım ve Kaymakam Ferdi Bey, Mustafa Kutlu'nun tanıdık gelen hikâye tiplerini olarak Nezaket'in yakınındaki kişilerdir. Yine Nezaket'in ilk görüşte âşık olup bu aşk yüzünden kalbini bütünüyle kapatmasına yol açan deniz subayı ile avukat Selami Bey de Nezaket'in duygu ve davranışlarına açıklık getiren kişiler olarak belirlenebilir. Bunların yanında mesela törende ödül alan, tören sırasında kısa bir anekdot olarak hikâyeye yerleştirilen bazı kişi ya da kişilerin karakter olarak herhangi bir özelliği olmasa da metnin iletisi bakımından önemli işlevleri yüklenmeleri söz konusudur. Hikâyenin diğer kişileri ise “ödül töreninin” hazırlanmasında farklı ölçülerde rol oynayan ve sonrasında olay örgüsünden çıkan figürlerdir. Bu tabloya bakıldığında da hikâye kişilerinin bazıları olayları ilerletme, bazıları odak kişinin karakter özelliklerine ışık tutma, bazıları da metinden çıkarılabilecek iletileri yüklenme gibi işlevlerle konumlandırılmışlardır.

Hikâyenin merkezindeki Nezaket'in karakter ve davranışları hakkında detaylı bilgiler verilirken fiziksel betimlemelerine yer verilmediği görülür; fakat her sınıftan talibinin çıktığı bilgisiyle güzel bir genç kız olduğu izlenimi edinilir. En belirgin karakter özelliği ise atılgan ve azimli oluşudur. Yine zeki, adaletli, çalışkan oluşuyla kendi hayatını istediği şekilde yönlendiren ve çevresinde de etkili olan bir karakterdir.

Nezaket'in girişimci ruhu küçük yaşlarından itibaren fark edilse de vakaların içinde yer almaya başlaması lise çağlarına denk gelir. Kasabanın ilk şenliğine gelen

¹ “Malum, bir kıyafeti tamamlayan, hatta onu dahi aşan sahibinin takıları olur (s. 62-63).”

dünyaca ünlü modacı, dönemin kültür bakanı gibi kişilerle yaşından beklenmeyecek şekilde rahat ve etkili konuşabilen Nezaket, Ankara'daki yükseköğrenimini bitirip kasabaya döndükten sonra mezun olduğu lisede çalışmaya başlar. Gerçekleştirdiği faaliyetlerden ilki bir okul korosu kurmak, ikincisi ise “el sanatları merkezi” açmaktır. Öz güveni yüksek bir genç kız olan Nezaket, gerek lisede aldığı eğitim gerekse Ankara'daki üniversite öğrenimi ve bu sırada çalışırken edindiği deneyimlerin de katkısıyla hayalini kurduğu el sanatları merkezi projesini Rumlardan kalan metruk Taş binayı ıslah ettirerek hayata geçirir.

Sıradışı Bir Ödül Töreni'nde kaydedilmesi gerektiğini düşündüğümüz hikâye kişilerinden biri de belediye başkanı Zeynel Abidin Bey'dir. Yazarın birçok hikâyesinde benzer özelliklerle karşımıza çıkan, bu yüzden de âdeta tip olarak kabul edilebilecek hikâye kişilerinden biri olan Zeynel Abidin Bey, olumlu bir bakış açısıyla betimlenmiş, dürüst ve babacan tavırlarıyla dikkat çeken tipik bir taşra yöneticisidir. Zeynel Abidin Bey, kasaba için yararlı gördüğü her girişimi takdir eden ve destekleyen, geleneğin içinde yetişmiş olmasına rağmen yeni fikirlere açık olan bir anlayışla Nezaket'in kendisi ve kasaba ile ilgili yenilikçi fikirlerinin hayata geçirilmesinde onun en büyük destekçisidir.

Hikâyenin taşra bağlamında değerlendirilebilecek kişilerinden olan Saadet Hanım ise yine Kutlu'nun okuyucuya yabancı gelmeyen taşralı kadın öğrenmen tipinin özelliklerini taşır. Saadet Hanım mesleğinde başarılı, hayatı ve insanları tanıyan, yaşadığı çevrenin beklentilerini kavramış çalışkan ve öğrencilerine karşı merhametli bir öğretmendir. Fakat özel hayatında mutluluğu bulamamış, daha doğru bir ifadeyle bulmuş ama çabuk kaybetmiştir. Çok sevdiği eşi tarafından terk edilen, bu yüzden annesinin kaderini paylaşan, anlatıcının tabiriyle “yarım kalmış bir roman”ın kahramanıdır. Bütün bu özellikleriyle Saadet Hanım, Mustafa Kutlu'nun diğer hikâyelerinde de benzerlerine rastlayabileceğimiz kaderinin getirdiklerini sessizce kabullenen, gündelik hayatın içindeki canlılıklarına rağmen tek başlarına kaldıklarında hüznü kapılan hikâye kadınlarına bir örnektir.

Sıradışı Bir Ödül Töreni'nde olayların ilerlemesinde önemli bir etkisi olmamasına rağmen Nezaket'in hayat karşısındaki duruşuyla ilgili kanaatlerimize vesile olan hikâye kişilerinden biri de kasabanın Kaymakamı Ferdi Bey'dir. Nezaket'e âşık olan ve onu sabırla bekleyen Ferdi Bey, hikâyede Nezaket'ten sonra ailesi ve çocukluğuna dair bilgiler verilen ikinci kişidir. Bu bilgilere göre sorunlu bir çocukluk ve gençlik dönemi geçirmiş, özellikle aşk ve kadın konularında hayal kırıklıkları yaşamış, arzu ettiği mutluluğu yakalayamamıştır. Ferdi Bey'in aşk konusundaki nasipsizliği bu kasabada da kırılmaz ve Nezaket'e karşı hissettikleri yine karşılıksız kalır.

d) “Zamanın ve Mekânın Ruhı”

Sıradışı Bir Ödül Töreni'nde vaka zamanı verilmemekle birlikte kasabalıların beklentileri, bu doğrultudaki eylemleri, özellikle de hikâyede okunan bazı kavram ve ifadeler dikkate alındığında modern zamanların hikâye edildiği bir anlatı olduğu görülür. Söz konusu zamanı, metnin odağında yer alan “tören”in amacını ve içeriğini turizm sektörüne olan ilgi çerçevesinde okumak mümkündür.

Hikâyede betimlenen kasaba Ege kıyısında bulunmaktadır; ancak çevresindeki beldeler cazip plajlara sahip olmasına rağmen buranın kıyıları taşlıktır; bu yüzden de bölge turizminden pay alamamaktadır. Kasabalılar bu durumu kabullenmişken Tufan Öğretmen, birtakım girişimlerde bulunarak kasabayı bir nebze de olsa canlandırmak ister. Bu girişimler, “köyün, kasabanın tanıtılıp adından söz ettirilmesi” niyetiyle taşrada sık görülen “dernek kurulması, yerel ölçekli şenlik düzenlenmesi, kasabaya özgü tabiat ve zanaat ürünlerinin tanıtılıp satılması vs.” şeklindedir. Bunun için de yapılması gereken kasabanın, içinde bulunulan dönemin telkinleri doğrultusunda “dışa açılmasıdır.” Fakat dışa açılmak, dıştan gelene/gelebilecek olana hazırlıklı olmayı, gelen iyi ise hazmetmeyi, kötü ise direnmeyi ya da etkisiz kılmayı, bunun için de dönemin/zamanın koşulları içinde hâkim/etkin öğeleri iyi okuyup bunları fayda sağlayacak biçimde kullanmayı gerektirir. *Sıradışı Bir Ödül Töreni*'nin hikâye edildiği dönemde vurgulanan etkin öğe ise iletişim ve teknoloji çağının üzerinde en çok durulan kavramlarından biri olan imajdır.

Türkçe Sözlükte imge kelimesiyle birlikte; “1- Zihinde tasarlanan ve gerçekleşmesi özlenen şey, düş, hayal, hülya. 2- Genel görünüş, izlenim, imaj. 3- Duyu organlarının dıştan algılandığı bir nesnenin bilince yansıyan benzeri, hayal, imaj. 4- Duyularla alınan bir uyaran söz konusu olmaksızın bilinçte beliren nesne ve olaylar, hayal, imaj.” karşılıklarıyla verilen imaj, kendiliğinden oluşan ya da bir çaba neticesinde oluşturulan, yani doğal ve yapay boyutlarıyla da düşünülebilecek bir kavramdır. *Sıradışı Bir Ödül Töreni* hikâyesinde kelimenin ikinci karşılığı, yani genel görünüş ve bu görünüşün karşı tarafta bıraktığı izlenim anlamı ve bir çaba yoluyla oluşturulmak istenen imaj söz konusudur.

Bölgedeki turizm hareketliliğinden hem maddi hem de sosyal bakımdan faydalanmak isteyen hikâyedeki kasabalıların ise mesela çevre kasabalılar gibi (turizm konusunda) zamana yayılmış tecrübeleri yoktur, belli bir süreci bir hamlede –ulusal bir şenlik düzenleyerek- atlamak isterler. Nitekim Nezaket ve kasabanın avukatı arasında gelişen diyalogda Nezaket, davet etmek istediği ses sanatçısını ikna için şenliğin bir parçasını, “yetimler için bir ışık da sen yak” kampanyasına dönüştürür. Yapılan itirazı ise “dönemin, imaj dönemi olduğu” şeklinde karşılar. Aşağıya alacağımız diyalogu imaj oluşturmanın aşamaları şeklinde düşünmek mümkündür.

- (Avukat) O sanatçılar parasız şurdan şuraya adım atmaz.
 - (Nezaket) para söz konusu değil efendim.
 - Ya ne?
 - “Yetimler için bir ışık da sen yak” kampanyasına destek. İmaj, yeni imaj.
- (Avukat az değil yani, çakıyor köfteyi.)
- Ha! Bak bu olur. Hem kadının ricası hem böyle bir hayır işi, medyada çok yer alır, olur bu iş (s. 105).

Her ne kadar yetim çocuklar gerçekten düşünülse de şenliğin asıl amacı bu değildir. Esas amaç, imaj oluşturmak ve bu yolla ekonomik kazancı artırmaktır. Başka bir deyişle hikâyede imaj oluşturmak için bazı değerlerin, hassasiyetlerin malzeme olarak kullanıldığını düşünmek mümkündür.

Diğer yandan söz konusu şenlik hayli boyutludur. Konser, kasabanın ekonomisini oluşturan zeytincilerin, balıkçıların, bağcıların, el sanatlarının, gece de bilim, kültür, sanat vb. alanlarda verilecek ödüllerin törenini kapsamaktadır. Kasabalıların, dolayısıyla da Nezaket'in bu denli geniş bir etkinlik ile ilgili herhangi

bir tecrübeleri olmamasına rağmen tereddütleri de yoktur; zira zaman hız, sürat çağıdır. Çağın nimetlerinden faydalanılmalı, hiç olmazsa çevre kasabalara yetiştirilmelidir. Bu yüzden de harekete geçmek gerekmektedir. Yavaş yavaş ilerlemek, bakmak, görmek, anlamak artık zaman kaybıdır.

Sıradışı Bir Ödül Töreni'nin mekânları ise olayların geçtiği *kasaba*, kasaba içinde Rumlardan kalan taş bina ile yine tarihi bir yapı olan *Antik Tiyatro* olarak belirlenebilir.

Sözü geçen mekânlar içinde Nezaket'in hem hayallerini gerçekleştireceği hem de kasabaya ekonomik yönden canlılık getirecek olan mekânlardan ilki Taş Ambar'dır. Rumlardan kalan, uzun zamandır atıl bekleyen bu metruk bina, Nezaket tarafından el sanatları merkezi haline getirilir. Hikâyede Taş Ambar, Nezaket'in kararlılığının, hayallerinin ardından gitmesinin, hepsinin ötesinde de girişimci karakterinin somutlaştığı bir mekân konumundadır. Nezaket burada yöreye, kasabalarına özgü el sanatlarının hem üretimini hem de satışını yapmak üzere girişimlerde bulunur. Başta Belediye Başkanı olmak üzere bütün kasabanın desteği ile bu metruk mekânı ıslah eder ve görkemli bir törenle faaliyete geçirir.

Metinde önce gerilim yükselmesine, sonra da düşmesine sahne olan, bireyin ve toplumun içinde bulunduğu anlamsızlığın, yüzeysel kalabalığın, hatta boşluğun somutlaştığı mekân ise Antik Tiyatrodur. İyi niyetlerle başlayan, kasaba halkının büyük beklentileri olan, ancak bir süre sonra kontrolden çıkan şenliğin mekânı olan tiyatro, “yazar, insan, zaman, mekân bağlamında” düşünüldüğünde istenmeyen, olumsuz bir mekânı çağırır. Hatta yer yer Dionysos şenliklerine atıfta bulunulur: *Ne olmuştu burada böyle? Bir meydan savaşı mı? Dionysos şenliği mi? Yoksa Pompei'nin son günleri mi (s. 152)*

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi gençliğinin, kendine olan güveninin; ama bunların yanında hayat ve insan karşısındaki tecrübesizliğinin etkisiyle Nezaket ve ona güvenerek yola çıkan dernek üyeleri, kendilerinin, kasabanın ve kasaba halkının üstesinden gelemeyeceği bir işin içine girerler. Nitekim kurgunun merkezinde kişi bağlamında Nezaket yer alırken olay bağlamında kasabada düzenlenen ikinci şenlik yer almakta, hatta hikâyenin konusunu teşkil etmektedir. Ege kıyısında olan kasabada, şenlik için en uygun yer antik tiyatrodur ve söz konusu mekân, hikâyenin iletilsinin oluşturulmasında önemli bir işleve sahiptir. Zira antik tiyatro ve çevresi, her ne kadar bir “şenlik”in sahnesi olsa da aslında meydana gelen hadiseler, barındırdığı öğeler dolayısıyla geleneksel kültürde pek yeri olmayan karnaval meydanına dönmüş; şenlik, karnavala özgü birçok olay ve durumun meydana geldiği bir süreç olmuştur.

Sıradışı Bir Ödül Töreni Üzerine Bazı Dikkatler

Sıradışı Bir Ödül Töreni'nde özellikle Nezaket'in şahsında günümüz dünya algısında ya da hayata bakışta temel ölçüt olarak “görünmenin yahut görüntünün” geldiği vurgusu yapılmakta, fakat bu yaklaşımın insanı “esas olandan, anlamlı olandan” uzaklaştırdığı görülmektedir. Nezaket hikâye boyunca içinde bulunduğu tarihsel dönem ve onun geçerli unsurları yahut değerleri itibarıyla aradığı anlama/değere çalışarak, gelişerek, ilerleyerek ulaşabileceğini sanır, yaşamına bu

çizgide yön verir. Bu yolda da popüler kültürün geçerli ölçütlerini yerine getirmek için öncelikle (eğitimin, öğretimin önemine inanmakla birlikte) “diploma” edinir. Diploma edinme sürecinde de mesleki deneyim kazanmak ve sermaye biriktirebilmek için çalışır. Yine bu faaliyetleri sırasında kendisine faydası olabilecek “çevrelerle” bağlantılar kurar. Öğrenimini bitirip kasabasına dönünce bir yandan öğretmenlik yaparken bir yandan da kasabanın maddi kaynaklarını değerlendirerek kasabası için hem maddi gelir elde etmek hem de imaj oluşturmak ister. Böylece Nezaket modern düzenin girişimci figürlerinin tipik bir örneğini teşkil eder.

Onun bütün bu özellikleri dikkate alındığında ise çevresine karşı merhamet dolu ya da çevresinin gelişmesi için idealist düşüncelerle hareket eden bir figür olarak algılanabilir. Bu algı yanıltıcı olmamakla birlikte Nezaket’in asıl gözden kaçırılmaması gereken özelliği ondaki arayış duygusudur. Gerçek aşkı, hatta hakikati arayan Nezaket, hikâyenin sonuna kadar bunun farkında değildir. Farkına varabilmesi için de bir karnaval atmosferinin içine düşmesi, bu ortamın kendisine ne denli yabancı olduğunu, aradığına burada ulaşamayacağını, bu güzergâhtan gidemeyeceğini görmesi; hangi yoldan gidileceği konusunda da bir işaret gerekmektedir. Aynı zamanda bu işareti doğru okuması da gerekmektedir. Kısacası insanın temel güdülerinden biri olan ve sadece kendisinin bulabileceği, ancak kendisi bulduğunda tatmin olabileceği (Frankl, 2009: 113) hayatın anlamını, belki de hakikati, bulmak, en azından fark etmek, Nezaket’in kendisine düşmektedir.² Metinde Nezaket’e yanlışı gösteren iyi niyetlerle başlayan, ancak karnaval niteliği kazanan şenlik, doğruyu gösteren ise “ezan”dır.

- Şenlik

Sıradışı Bir Ödül Töreni’nde şenlik hazırlıkları ve süreci şöyle gelişir:

- Nezaket, daha önce tanıştığı ünlü bir modacı hanımdan, yakınlığı olan “süper star”ın şenlikte konser vermesi için mektup yazarak yardım ister.
- Yine daha önce kasabayı ziyaret eden Kültür ve Turizm Bakanı’na da bir davet mektubu gönderilir ve ayrıca maddi destek istenir.
- Her iki mektuba da olumlu cevaplar gelir.
- Şenlik günü çeşitli tedbirler alınır; mangal yakıp içki içecek kişiler için piknik alanı olarak şenlik mekânı olan Antik Tiyatro’nun biraz uzağı belirlenir; zeytinciler, balıkçılar, bağcılar, yerel zanaatçılar ürünlerini sergilemek için stantlar açarlar.
- Süper starın konseri başlar, alışılmış konser görüntü ve olaylarıyla sona erer.
- Konserin ardından açılış konuşmasını, ilçe sınırında bakan beyi karşılamaya giden kaymakamın yerine milli eğitim müdürü yapar.
- Kalabalık, konser ve şenlik atmosferi içinde müdürü büyük bir neşe ve hatta alayla dinler.
- Açılış konuşmasından sonra mahalli bir sanatçı sahne alır, sahnede yken orkestra ile mahalli sanatçının müzikleri birbirine karışır.
- Ödül törenine geçilir.

² Mustafa Kutlu, “Mekânın Ruhü” başlığıyla yayımladığı köşe yazısında “Hayatımız ölçülerini kaybettiğinden bu yana halk da haliyle zamana uyum ve ne yazık ki kendi başına kalmıştır.” ifadelerini kullanarak adeta Nezaket’in bilinçsiz arayışını işaret etmiştir. Bkz. Mustafa Kutlu, “Mekânın Ruhü,” *Yeni Şafak*, 22.06.2011

- İlk ödül *Maliyeci Yazarlar Ansiklopedisi* adlı eseri münasebetiyle Aziz Küçükkartal'a verilecektir. Fakat Küçükkartal, kalabalıktan sahneye ulaşamaz.

- Bu sırada kalabalık iyice kendinden geçmiş, kimse kimseyle ilgilenmez hâle gelmiştir.

- Küçükkartal, sırası geçmesine rağmen güç bela sahneye ulaşır ve sahnenin altında olan ödüllere birini alıp kendini dışarı atar.

- Sıra şiir ödülüne gelir ve ödülünü alması için Can Tabak sahneye davet edilir. Can Tabak, alkışlar ıslıklar arasında sahneye çıkar. Üzerinde siyah atlet, kot pantolon, ayaklarında parmak arası terlik vardır.

- Teşekkür konuşmasında; hem milli eğitim müdürü için hem de seyirci için alaycı, hakaretvari bir konuşma (*Müdür beni tebrik etti, ben de teşekkür ettim, birbirimizi yağladık.*) yapar. Bu konuşmaya önce şaşırır, sonra öfkelenen kalabalık benzer tepkiyle şairi yuhalar. Anlatıcının "belki de hap almış, çünkü hiç tınmadı" ifadelerini takiben şair, verilen heykelciği sahnede yere vura vura parçalar. Çıkan arbede sonunda şair yaralanır, polis ve jandarma olaya el koyar.

- Etraf yatıştırıldıktan sonra tiyatro ödülü için ödül alan oyunun başrol oyuncusu anons edilir. Ödülün yasaklı bir oyuna verildiğinin ortaya çıkması, şenlik alanını yine karıştırır, sükûnet, yine polisler tarafından sağlanır.

- Son ödül ise arkeoloji –tarih ödülüdür. Bu ödülün takdimi sonrasında da bilimsel sahtekârlık yapıldığı gerekçesiyle çıkan kargaşa yine polisin müdahalesiyle yatıştırılır.

- Bütün bu kaosu sona erdiren ise çıkan yangındır.

Batılı Orta Çağ toplumlarının en önemli şenlikleri olan karnavallar, her sınıftan insanın katıldığı ve her çeşit aşırılığın serbest olduğu ortamlardır. "Her türlü resmi konum ve ciddiyete yönelik alay, tüm hiyerarşilerin tepetaklak edilmesi, davranış kurallarının küfür, müstehcenlik, aşağılama, kabalıkla ihlali; bedensel iştahlara yönelik tüm aşırılıkların kutlanması biçiminde kendini dışarı vurduğu bir halk bilincinin" (İrızık, 2001: 24) görünür hale gelmesi olan karnavalların edebiyattaki yansımaları ise dil, tür, imge/içerik gibi unsurları belirlenerek Mihail Bakhtin tarafından kuramlaştırılmıştır.

Karnaval meydanlarında karşılaşma veya toplanma yeri olarak her türlü sınırların kalktığı, aşırılıkların sergilendiği ve resmî otoritenin silindiği bir kronotop söz konusudur. Bu mekânlarda kutsal olanla kutsal dışı, zenginle fakir, genç ve yaşlı, namuslu kadınla fahişe, efendi ile köle, şehirli ile köylü vb. toplumun her kesiminden insan eşit seviyededir. Başka bir deyişle karnaval meydanları ve karnaval süreci toplumsal farklılıkların, zıtlıkların, maddi ve manevi hiyerarşinin ortadan kalktığı yerlerdir.

Sıradışı Bir Ödül Töreni'nde şenlik mekânı antik tiyatrodur. Hikâyede şenliği izlemeye veya şenliğe katılmaya gelen insan resimlerine baktığımız zaman antik tiyatro ve çevresinin, Bakhtin'in tarif ettiği karnaval meydanı resmiyle örtüştüğü görülür. Kadın- erkek, genç- yaşlı, şehirli- taşralı, eğitilmiş- eğitimsiz, zengin- yoksul vs. toplumun her kesiminden insana rastlanır. Yazar anlatıcı bu çeşitliliği "sanki bir derbi oynanacakmış gibi ta Ankaralardan, İstanbullardan gelenler, civar vilayet ve kasaba ahalisi, hatta işini terk edip gelen köylüler vaktinden çok önce tiyatroyu doldurdu." (s. 112) cümleleriyle verir. Yine kasaba dışında hem fiziksel hem psikolojik bakımdan "resmî bir şekilde" Kültür Bakanı'nı bekleyen grubun, uzun bir

bekleyişten sonra şenlik duygusunu hissetmeye başlaması ve resmîyetin, yerini samimiyete, hatta eğlenceye bırakmasını hiyerarşinin ortadan kalkması olarak değerlendirmek mümkündür: Hikâyede “*İlçe sınırındaki mülki erkan, yani Kaymakam, Belediye Başkanı, Emniyet Müdürü, Jandarma Komutanı ve Başhekim beklemenin sıkıntısından bitap düşmüş... Şoförler ve yardımcıları bir araya gelmiş biraz geride sohbet ederler*” (s. 129) cümleleriyle anlatılan; saatler ilerledikçe iyice yorulan ve acıkan resmî heyet, çevre tarlalardan sebze, meyve toplatılarak adeta çilingir sofrası kurarlar. Her an Bakan'ın gelebileceğini düşünen, bu yüzden de tedirgin olan Kaymakam'a Belediye Başkanı'nın cevabı, hiyerarşinin ortadan kalkmasına örnek teşkil etmektedir: - *Bakan diyorsun, ya şimdi gelirse diyorsun. Boşkoymuş be Kaymakam. Buyrun Bakanım, iki kadeh de siz atın deriz, biter* (s. 147).

Bakhtin'e göre karnaval ortamları bireyler arasında yeni bir karşılıklı ilişki tarzının sahnelenme yeridir. Kişinin davranışı, jesti ve söylemi, karnavalesk olmayan yaşamda kendilerini sınırlayan tüm hiyerarşik konumların (toplumsal zümre, tabaka, yaş, mülk) otoritesinden kurtarmakta, böylece karnavalesk olmayan yaşamın bulunduğu noktadan bakıldığında tuhaf ve yakışsız hâle gelmektedir (2001: 238-239). Bakhtin'in bu görüşünden hareketle *Sıradışı Bir Ödül Töreni*'nde de hiyerarşinin, toplumsal farklılıkların ortadan kalkmasının yanında ve buna bağlı olarak insan davranışlarında görülen maddî ve manevî otoritenin belirlediği sınırların kalkmasını da karnaval temalarından biri olarak değerlendirmek mümkündür:

“Güzel yurdumun güzel insanları, hoş geldiniz... alkış... alkış. – Bendeniz Milli Eğitim Müdürü Hüsamettin Açık... Nedense kalabalık bu sözleri de alkışlıyor. Artık dalga mı geçiyorlar, hürmet mi ediyorlar belli değil... Arada bir “yaşsa müdür, sen de fena değilsin” gibi laflar işitiyordu. Birileri kendisiyle dalga mı geçiyordu... en çok alkış ve tezahürat yapılan yerde Zeytinspor amigosu Ferhat'ı gördü. Dişlerini gıcırdatarak içinden: Ulan Ferhat, ben de seni bir tenhada yakalamaz mıyım, dedi... Efendim, ödüllerin takdimi de galiba bana düşecek. Bir alkış, bir alkış daha. En çok bağırانlar Ferhat ve adamları... Ferhat orta ikiden terk... o yıllarda okul müdürü olan Hüsamettin Bey, Ferhat'a kovulma belgesini bizzat vermişti. Şimdi acısını çıkarıyor kerata” (s. 118-119-120).

Alıntıda adları geçen Milli Eğitim Müdürü ile Ferhat'ın şenlik sırasındaki durumları, karnaval meydanlarında “kralın soytarı, soytarının kral olması” temasını çağrıştırır.

Grotesk temanın temel özelliklerinden olan abartı, aşırıya kaçma (Bakhtin, 2005: 333), karnaval atmosferlerinde de karşılaşılabilecek durumlardandır. Aşırı yeme içme, gülme, neşe, alay, açık saçık şakalar, çıplaklık vd. söz konusu aşırılıkların bazıları olarak sıralanabilecek eylemlerdir.

Sıradışı Bir Ödül Töreni'nde de sözü geçen aşırılıkların bir kısmını görmek mümkündür. Bunlardan biri aşırı yiyip içmedir. Hikâyede, şenlik alanında kurulan yiyecek tezgâhlarının önünde âdeta izdiham olduğu bilgisi verilirken en kalabalığının Mösyö Piyer'e ait şarap reyonu olduğu belirtilir:

“Zeytin, yağ ve balık ucuzdu. Mösyö Piyer şarabın şişe fiyatını yarıya indirmişti. Keyif ehli, balıklarını, mezeleri, şişelerini alıp piknik alanını doldurmuştu. Orada mangal dumanından göz gözü görüyordu (...) Mösyö Piyer tecrübeli idi. İzdihamın önüne geçmek için ara sıra bir tabureye çıkıyor, ‘Efendim telaş etmeyin, herkese

yetecek şişemiz var' diyerek reyonun arkasında duran şarap yüklü tırı gösteriyordu” (s. 113).³

Karnaval meydanlarının vazgeçilmez eğlence unsurlarından biri olan alkol, bilinci, dolayısıyla davranışları etkiler, bu yüzden de mahrem ile nesnel yaşantıları birbirine yaklaştırır (Bachelard, 1995: 79). *Sıradışı Bir Ödül Töreni* hikâyesinde de hem kasabadaki hem de tören alanı olan antik tiyatro çevresindeki içki kullanımının aşırıya varması ve karnaval ortamlarının sınırsız özgürlüğü sebebiyle şenliğe gelen kişilerde öz denetimin zayıfladığı, böylece aşırı davranışlar sergiledikleri görülür. Gerek bu ortamların kuralsızlığı gerekse alkolün etkisiyle kişiler davranışlarında hayli rahat davranabilmektedir. Özellikle kasabaya dışarıdan gelen şehirlilerin taşkın davranışları yöre halkı tarafından tasvip edilmez, ancak metinde yazar, bu hoşnutsuzluğu kasabalılara değil, çevre köylerden gelenlere söyler:

“Karnın üzeri toprağa uzanmış üç gövde, üç kelle tepeden tiyatroya bakıyor. Ercan'ın ilk gözüne çarpan yanındaki kızın, kadının beline, omzuna sarılmış adeta tek gövde olmuş çiftler. Kendini tutamayıp söyleniyor: - Abi ne bu ya! Kız erkek sarmaş dolaş. Ömer onun ensesine bir şaplak indiriyor. - Ulan kerata, ta buradan nasıl gördün kızı erkeği. Bit kadar karaltı hepsi. Ercan ısrar ediyor: - Yapma be abi. Tabak gibi. Her şey ortada. Bunlar buraya sevişmeye gelmiş.” (s. 137)

Bahsettiğimiz öz denetimin ortadan kalkması ise âdeta kirlenen, hatta bir günah ortamı haline gelen tiyatro çevresinde aniden alevlerin yükselmesine yol açar. Nasıl çıktığı pek anlaşılmayan küçük bir yangın şenlik ortamının uyandırdığı ruh hâli ve yerel medyanın abartılı tutumu ile büyük bir hadise olarak sunulur.

Açık saçık ifadeler, jestler, soyunma, müstehcenlik gibi normal dışı davranışlar da karnaval meydanlarının ritüellerinden bazılarıdır. *Sıradışı Bir Ödül Töreni*'nde bu çeşit karnaval ritüellerine “tiyatro ödülünün” verildiği anekdot örnek olarak verilebilir.

Tiyatro ödülünü almak üzere kazanan oyunun başrol oyuncusu, törenin Antik tiyatrodaki yapılacağını öğrendiği için sahneye Eski Yunan kıyafetiyle gelir. Hikâye anlatıcısının, oyuncunun tavır ve kıyafetinin seyirciye “yumuşak” geldiğini belirtmesi ise yazarın, okuyucuyu yeni bir karnaval ögesine hazırladığını hissettirir. Nitekim ön taraftaki sarhoş seyirciler oyuncuya laf atmaya başlarlar. Oyuncunun, ödül takdiminde Müdür Bey'i rahat tavırlarla öperek teşekkür etmesi, ardından seyirciye dönüp “oyunlarının müstehcen bulunup yasaklandığını” söylemesi, seyircinin “müstehcen” kelimesini duymasıyla iyice gevşeyip oyunun içeriğini merak etmesi, oyuncunun anlatmaya başlamasıyla çıkan taşkınlık karnaval meydanlarında izlenebilecek görüntüler olarak kaydedilebilir:

“- Oyunumuzu müstehcen bulup yasakladılar. Kötü haber bu. Kalabalıktan biri: - Neresi müstehcen, neresi? Yine kalabalık arasından ama iyice sarhoş biri: Orası, burası (...) Aktör: - Efendim oyunun bir yerinde bir genç adamla bir genç kadın karşı karşıya. Kalabalık: - Eee, Bayağı heyecanlı yani! - İkisinin de üzerinde birer ince

³ Piknik alanının kasabanın biraz uzağına kurulması, şarap satıcısının gayrimüslim bir kişiden seçilmesi kasabanın Ege kıyılarında bulunmasıyla ilintili olsa da yazarın söz konusu şenliğin içeriği konusunda şahsi duruşunu da çağırıştırdığı sezilir.

pelerin var. Kalabalık: - Anlat anlat, dilinden bal damlıyor. – Birbirlerinden etkilenip karşılıklı hareket edince pelerinler düşüyor. Kalabalık: - Abooo! – Çırlıçıplak kalıyorlar, ama hareketsiz. – Olsun, olsun; bu da yeter. – İşte özgürlük diyorlar karşılıklı. – Özgürlük mü? Evet, çırlıçıplak, taşlar, ağaçlar gibi. – Hayvanları unuttun, hayvanları” (s. 141-142).

Ancak seyirci, bir süre sonra aktörün sahnedeki söylem ve tavırlarından rahatsız olur ve tepki gösterir. Seyircinin bu tepkisi çıplaklığın, uluorta cinselliğin insana değil, hayvana özgü davranışlar olduğu izlenimi uyandırırken aktör bunun farkına varmaz; onun için insan, doğadaki herhangi bir canlı niteliği taşır. Bu durumu ise iki tarafın birbirlerine olan mesafelerine veya yabancılıklarına yormak mümkündür.

Sıradışı Bir Ödül Töreni biçim bakımından da karnaval havasını yansıtan bir hikâyedir. Metinde ağırbaşlı, ciddi bir dilin hemen ardından samimi, hatta argo cümleler, deyimler, atasözleri, özdeyişler, nasihatler vd. metinde âdeta dil karnavalı atmosferi yaratır. Söz konusu tasarruflar yazarın diğer hikâyelerinde de görülmesine rağmen *Sıradışı Bir Ödül Töreni*'nin konusuyla doğrudan bağlantılı olması, bu hususun belirtilmesi gereğini doğurur.

Bakhtin'e dayanarak tarif ettiğimiz gibi karnaval, maddi manevi bütün kuralların geçerliliğini yitirdiği, otoritenin sıradanlaştığı Batılı ortaçağ ritüellerinden biridir. *Sıradışı Bir Ödül Töreni*'nde ise başta söz konusu edilen bir karnaval değil, ulusal boyutlu bir şenliktir. Nitekim hikâyede karnaval kelimesi geçmemekte, daima şenlik kelimesi kullanılmaktadır. Bununla birlikte kasabanın Ege kıyılarında yer alması, temel geçim kaynaklarından birinin bağıcılık olması, yazarın ara ara Dionysos şenliklerine atıfta bulunması etkinliğin adına ve içeriğindeki farklılığa dikkat çekme niyeti olarak yorumlanabilir. Kasabalıların, özellikle de Nezaket'in durumunu ise hayatın esas anlamının kaybolduğu dönemlerde kişilerin ait oldukları çevrelere, hatta kendilerine yabancılaşabilecekleri şeklinde okumak mümkündür.

- Ateş

Gaston Bachelard ateşin yararlı veya zararlı birçok işlevi arasında yararlı işlevlerinin başında koku giderici özelliğinin geldiğini kaydeder. Bachelard'a göre koku, ilkel ve zorlayıcı bir niteliğe sahiptir. Ateş ise kokuyu yok etme özelliği ile dolaysız bir arınma sağlar. Ateşin bir başka arındırıcı özelliği de maddeleri ayrıştırarak maddesel pislikleri yok etmesidir. Böylece onları saf hâline döndürür. Bachelard, ateşin üçüncü bir arındırıcı (ve faydalı) özelliğinin de toprağı zararlı unsurlardan temizleyerek daha zengin ve verimli kılmasını gösterir (1988: 37–38).

Hikâyede, ateşin yok edici, ceza aracı olarak kullanıldığı işlevleri ve karnavalların “taşkın ve sınırsız ortamları” hatırlandığında çıkan yangının/ateşin söz konusu taşkınlığı durdurmak, böylece kasabanın geleneksel saf kültürüne dönmesi için bir işaret olarak okunabileceği, kurguya bu amaçla yerleştirildiği düşünülebilir.

Diğer yandan küçük çaplı bir yangın olması ve hemen söndürülmesine rağmen medyada geniş olarak yer alan yangın hadisesi, aynı zamanda hikâyede günümüz medya kesimine yöneltilmiş eleştiri olarak okunabilir.

- Ezan

Günlük hayatın içinde çok hırslı ve aynı ölçüde hızlı bir genç kız olan Nezaket, bu hırs ve hız ile etrafını, hakiki olanı göremez, kaçıır. Fakat hikâyenin sonundaki ilahi davet (sabah ezanı) onu “uyandırır.” Başka bir deyişle, şenlik “mekânın atmosferi onu ömür boyu taşıyacağı bir terbiye ile olgunlaştırır” (Kutlu 2011). Yine bu davetin mesela öğle, akşam ezanı değil de sabah ezanı aracılığıyla olması, Nezaket için asıl anlamlı hayatın bundan sonra başlayacağını işaretleri olarak düşünülebilir (152).

Sonuç

Mustafa Kutlu'nun *Sıradışı Bir Ödül Töreni* adlı hikâyesi, yazarın kasaba hikâyelerine dâhil edilebilecek bir eserdir. Hikâyenin konusunun tören, temasının ise bireyin anlam arayışı, bu arayıştaki aracı da dönem eleştirisi olarak belirlemek mümkündür.

Kalabalık bir kişi kadrosuna sahip olan anlatıda, olayların akışında Nezaket başta gelir. Nezaket'in şahsında modern zamanların maddeye ve imaja dayanan hayat anlayışına eleştirilerin sezildiği hikâyede, söz konusu hayat anlayışının bireyi “ilerlettiği (ileriye ittiği)” fakat onun ruhunu tatmin etmediği, bireyin anlamı ve değeri dünyevi olanın yanında, hatta ondan daha çok manevi olanda bulacağı iletisi verilir.

Hikâyede asıl vaka olan şenliğin düzenlenme amacı tanınmak, bilinmek böylece maddi imkânlar kazanmaktır. Bu amaca ulaşmak için de imaj oluşturmak ve eğlendirmek, şenliğe katılanlara iyi vakit geçirtmek yolu izlenir.

Yazarın, hikâye kişilerine, özellikle Nezaket'e karşı olabildiğince merhametli olduğu, ona “hakikati bulması, hiç olmazsa sezmesi” konusunda ipuçları verdiği görülür. Mesela şenlik sırasında çıkan yangını büyütmez, ateşi bir ceza unsuru olarak kullanmaz. Tam tersine bireyin ve toplumun anlamlı olanı bulması için kendine, özüne dönmesi gereğine işaret eder. Acı vermeyen, merhametli ve sevecen bir tutumla ateşi söndürüp imana, geleneğe, rutin olana dönüş ile arındırmayı tercih eder. Bu tercihi, aynı zamanda Kutlu'nun geleceğe yönelik umudunu gösterir bir tercih olarak da düşünmek mümkündür.

Sıradışı Bir Ödül Töreni'nde yazarın kurgu kişileri yoluyla dünyaya bakışı ve algısı hakkında da bir kanaat edinmek mümkündür. Hikâyede yazar; insanı seven, yargılamayan, insana dair umut besleyen bir tavır sergiler. Nezaket'in yıllarca aradığı “anlamı ve değeri,” adeta doruk noktasına ulaşan toplumsal bir taşkınlığın sonunda, manevi olanda bulması, yazarın hayata bakışı hakkında kuvvetli çağrışımlar verir.

Hikâyenin iletisine aracılık eden ve önce parodiye, ardından groteske, en sonunda da krize dönüşen şenlik ise bir taraftan bireyin arınmasına, olgunlaşmasına vesile olurken bir taraftan da günümüz sosyal ve kültürel faaliyetlerine yönelik eleştirileri bünyesinde taşır. Bu eleştirilere maruz kalan konular ise medyanın olayları abartarak gerçekleri çarpıtması, bilim, kültür, sanat vd. sahalarda yapılan

çalışmaların perde arkasında olanlar, yine bu sahalarda teşvik ve ödül geleneğinin ne denli yozlaşmış olduğu şeklinde sıralanabilir.

Kaynakça

“Mustafa Kutlu ile Konuşma,” Aylık Dergi, 1984, S. 63-64- 65); Aktaran Adem Arslan, Turkish Studies - Volume 9/3 Winter 2014, p. 123-132.

BACHELARD, Gaston (1995). *Ateşin Psikanalizi* (çev. Aytaç Yiğit), İstanbul: Bağlam Yayınları.

BACHELARD, Gaston (1988). *Seçmeler* (çev. Afşar Timuçin), İstanbul: Remzi Kitabevi.

BAHKTİN Mihail (2005). *Rabelais ve Dünyası* (çev. Çiçek Öztekin), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

BAHKTİN Mihail (2001). *Karnavalın Romana* (çev. Cem Soydemir), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

CHATMAN, Seymour (2009). *Öykü ve Söylem* (çev. Özgür Yaren), Ankara: de ki Yayınları.

FRANKL, Viktor E. (2009). *İnsanın Anlam Arayışı* (çev. Selçuk Budak), İstanbul: Okuyan-us.

FORSTER, E.M. (1985). *Roman Sanatı* (çev. Ünal Aytür), İstanbul: Adam Yayınları.

IRZİK, Sibel (2001). *Karnavalın Romana Ön Söz* (çev. Cem Soydemir), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

KUTLU, Mustafa (2013). *Sıradışı Bir Ödül Töreni*, İstanbul: Dergâh Yayınları.

KUTLU, Mustafa (2011). “Mekânın Ruhu” *Yeni Şafak*, 22.06.2011.

TOSUN, Necip (2013). *Öykümüzün Kırk Kapısı*, Ankara: Hece Yayınları.

YEŞİL, Kâmil (2017). *Öykü Dersleri*, İstanbul: Şule Yayınları.